

Nastanak i razvoj sociologije

sažetak

PREDUVJETI NASTANKA SOCIOLOGIJE

- **POLITIČKE REVOLUCIJE**
(nastanak modernih nacija-država)
- **INDUSTRIJSKA REVOLUCIJA** I NASTANAK KAPITALIZMA
- URBANIZACIJA
- **RAZVOJ ZNANOSTI**
- RELIGIJSKE PROMJENE
- MODERNOST
  - Prosvjetiteljstvo
  - Romantizam

AUGUSTE COMTE

(1798. – 1857.)

- otac sociologije i tvorac pojma sociologija
- socijalna fizika (kasnije sociologija)
- socijalna statika i dinamika
- tri stadija razvoja društva
(teološki, metafizički i pozitivni)
- osnovna jedinica društva je **obitelj**
- **pozitivizam** (znanstveni pogled na društvo)
- sociologija treba stvoriti bolje društvo
- **konzervativizam** - naglašava **konsenzus** i **poredak** u društvu

HERBERT SPENCER

(1820. - 1903.)

- **biologizam** – društvo je kao biološki organizam
- osnovna jedinica društva je **pojedinaac**
- društvo se **razvija prema kompleksnosti (evolucionizam)**
- **dva tipa društava** s obzirom na stupanj unutarnje kontrole (**militarističko i industrijsko**)
- ekonomski **liberalizam** (*laissez-faire* doktrina)
- **socijalni darvinizam** – „preživljavanje najsposobnijih” naroda (kroz borbu)

KARL MARX

(1818. - 1883.)

- **historijski materijalizam** – shvaćanje povijesti kao promjene u proizvodnim snagama i odnosima
- **alijenacija** – otuđenje pojedinca od njegova rada, proizvoda rada i drugih ljudi
- **klasna borba** – cilj je stvoriti **besklasno društvo**
- zagovarao je **revolucionarnu promjenu u društvu** (za razliku od Comtea i Spencera koji zagovaraju reformu i redovite, povremene promjene)

EMILE DURKHEIM

(1858. - 1917.)

- otac moderne sociologije i utemeljitelj funkcionalističke perspektive
- društvene činjenice (materijalne i nematerijalne)
- društvena solidarnost
- mehanička (primitivna društva) i organska (moderna društva) solidarnost
- samoubojstva
- anomija – stanje bez normi
- sveto i profano (funkcionalna uloga religije)

MAX WEBER

(1864. - 1920.)

- **sociologija** – znanost o društvenom djelovanju
- **društveno djelovanje** ili akcija
- **idealan tip**
- **racionalizacija** i kalkulacija
- nastanak i razvoj kapitalizma
- poimanje klasa i statusnih grupa

TEORIJSKE PERSPEKTIVE U SOCIOLOGIJI

- teorijski pristupi posvećuju pažnju jednom aspektu dr. života, dok druge drže u pozadini
- najznačajnije teorijske perspektive u sociologiji:
  1. **FUNKCIONALIZAM** (makro)
  2. **KONFLIKTNA PERSPEKTIVA** (makro)
  3. **INTERAKCIONISTIČKA PERSPEKTIVA** (mikro)
- Herbert **Spencer** i Emile **Durkheim** – začetnici funkcionalizma
- Karl **Marx** – začetnik konfliktne perspektive
- Max **Weber** – začetnik interakcionističke perspektive